

Sygn. akt IIKa 333/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2016r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Karol Skocki

Protokolant: st. sekr. sąd. Irena Bąk

przy udziale Krystyny Kasprzak Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 19.02.2016 r.

sprawy M. K.

oskarżonego o przestępstwo z art. 209 § 1k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 29 września 2015 r. sygn. akt IIK 222/14

1. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustala, iż oskarżony przypisanego czynu dopuścił się w warunkach znacznego ograniczenia zdolności rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem i w związku z tym podstawę skazania uzupełnia o przepis art. 31 § 2 k.k.
2. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części.
3. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. M. kwotę 516,60zł tytułem nieopłaconej obrony udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.
4. Zwalnia oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Karol Skocki

Sygn. akt IIKa 333/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Koninie wyrokiem z dnia 29 września 2015 roku w sprawie IIK 222/14 uznał M. K. za winnego tego, że w okresach od 29 listopada 2003r. do kwietnia 2009r., od lutego 2010r. do września 2011r., od stycznia 2012r. do kwietnia 2013r. i od czerwca 2013r. do listopada 2013r. w miejscowości C., uporczywie uchylał się od ciężącego na nim z mocy ustawy obowiązku opieki nad swoimi dziećmi T. K. i A. K. poprzez niełożenie na ich utrzymanie renty alimentacyjnej początkowo w kwocie po 200,- zł miesięcznie na każde z nich, zgodnie z wyrokiem Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 02 kwietnia 2003r. sygn. akt III RC 291/03, następnie w kwotach po 400,- zł na rzecz T. K. i 300,- zł na rzecz A. K., zgodnie z wyrokiem Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 28 września 2009r. sygn. akt III RC 432/09, ostatecznie w kwotach po 450,- zł na rzecz T. K. i 400,- zł na rzecz A. K., zgodnie z wyrokiem Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 14 grudnia 2011 r. sygn. akt III RC 657/11, przez co naraził ich na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 2 pkt. 2 k.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę dwunastu miesięcy ograniczenia wolności

polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze dwudziestu godzin w stosunku miesięcznym, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby jednego roku oraz zobowiązał oskarżonego do regularnego wykonywania ciężącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie dzieci T. i A. K..

Wyrok ten zaskarżył w całości obrońca oskarżonego, zarzucając mu:

1) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. polegającą na pominięciu w opisie czynu oraz jego kwalifikacji prawnej art. 31 § 2 k.k., tj. faktu działania oskarżonego w warunkach poczytalności ograniczonej w stopniu znacznym, podczas gdy owa okoliczność winna znaleźć odzwierciedlenie w treści wyroku,

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, iż:

- oskarżony w sposób uporczywy uchylał się od ciężącego na nim z mocy ustawy obowiązku opieki nad swoimi dziećmi T. K. oraz A. K. poprzez nielożenie na ich utrzymanie renty alimentacyjnej, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności fakt prowadzenia przeciwko niemu licznych postępowań egzekucyjnych, trudności z zatrudnieniem oskarżonego, a nadto ograniczenie poczytalności oskarżonego w stopniu znacznym przemawiają za uznaniem, iż jego zachowaniu nie sposób przypisać waloru uporczywości,
- uprawnieni do renty alimentacyjnej T. K. oraz A. K. wskutek ewentualnego nielożenia na ich utrzymanie przez oskarżonego narażeni zostali na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności fakt dwukrotnej odmowy przyjęcia renty alimentacyjnej przez matkę małoletnich przeczy uznaniu, aby oskarżony swym zaniechaniem naraził swe dzieci na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, a w szczególności w całym okresie objętym skazaniem.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Koninie do ponownego rozpoznania.

Sąd odwoławczy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się zasadna częściowo, a mianowicie w zakresie pominięcia przez sąd I instancji w opisie czynu przypisanego oskarżonemu pełnego opisu czynu, co skutkowało zmianą tego orzeczenia.

W pozostałym zakresie zarzuty obrońcy oskarżonego zawarte w apelacji okazały się nieuzasadnione.

Jeśli chodzi o stan ograniczonej poczytalności w stopniu określonym w art. 31 § 2 k.k. to sąd I instancji w tym zakresie dokonał prawidłowych ustaleń i dokładnie to uzasadnił w szczegółowym uzasadnieniu wyroku. Wskazał również, dlaczego mimo stwierdzenia stanu ograniczonej poczytalności nie zastosował wobec oskarżonego nadzwyczajnego złagodzenia kary kierując się dyrektywami przewidzianymi w art. 53 k.k. Sąd odwoławczy tą argumentację całkowicie podziela.

Sąd I instancji jednak, mimo dokonania prawidłowych ustaleń, nie uzupełnił w wyroku opisu czynu przypisanego oskarżonemu.

Podkreślić należy, że stan ograniczonej poczytalności w stopniu określonym w art. 31 § 2 k.k. powinien być powołany w wyroku w podstawie prawnej skazania, bowiem ma to istotne znaczenie, zarówno dla wymiaru kary, jak i w jej wykonywaniu.

Sąd Najwyższy wielokrotnie się wypowiadał, że stan ograniczonej poczytalności w stopniu określonym w art. 31 § 2 k.k. stanowi tak istotny element strony podmiotowej czynu, że powinien zawsze znaleźć odzwierciedlenie w opisie czynu

przypisanego oskarżonemu oraz w jego kwalifikacji prawnej, także wówczas, gdy sąd nie stosuje nadzwyczajnego złagodzenia kary (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2008 r. IV KK 288/08 OSNKW 2008/12/98, Biul.SN 2008/12/13).

Z tych względów uwzględniając ten zarzut apelacyjny należało uzupełnić opis czynu przypisanego oskarżonemu M. K. wraz z podstawą skazania.

Za nieuzasadnione należy uznać natomiast zarzuty obrońcy zawarte w apelacji dotyczące błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia przez Sąd Rejonowy w Koninie.

Zarzuty te w swej istocie sprowadzają się do zarzutu noszącego cechę tzw. błędu „dowolności”, a zgodnie z ustalonym orzecznictwem, błąd taki może być wynikiem niezajomości określonych dowodów lub nieprzestrzegania dyrektyw obowiązujących przy ocenie dowodów (art. 7 k.p.k.), np. błąd logiczny w rozumowaniu, zlekceważenie niektórych dowodów, danie wiary dowodom nieprzekonującym, bezpodstawne pominięcie określonych twierdzeń dowodowych, oparcie się na faktach w istocie nieudowodnionych itd.

Wymaga podkreślenia, że w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sąd I instancji przeprowadził wnikliwą analizę zebranego materiału dowodowego oraz jasno i konkretnie wskazał podstawy dowodowe dokonanych ustaleń faktycznych, a także wskazał w sposób przekonujący dlaczego i w jakim zakresie dał wiarę zeznaniom świadków, w szczególności zeznaniom K. K. (2) i D. A., a dlaczego wyjaśnienia oskarżonego we wskazanym zakresie uznał za niewiarygodne

Wbrew temu co podnosi obrońca oskarżonego sąd I instancji przekonująco uzasadnił swoje stanowisko, zarówno co do okoliczności związanych ze stroną podmiotową, jak i przedmiotową przypisanego oskarżonemu przestępstwa.

Sąd Rejonowy w Koninie ustalił okresy niealimentacji oskarżonego i podkreślił, że dotyczą one nie tylko czasu, kiedy oskarżony nie płacił alimentów, ale również dodatkowo w tym czasie oskarżony nie czynił starań o poprawę swojej sytuacji materialnej, choćby poprzez zarejestrowanie się w Urzędzie Pracy jako osoba poszukująca pracy.

Nie można też podzielić zarzutów, co do braku uwzględnienia przez sąd I instancji dodatkowych okoliczności, związanych z utrzymaniem innych osób przez oskarżonego czy też dodatkowych źródeł utrzymania przez osoby uprawnione do alimentacji. Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku podkreślił, że obowiązek alimentacyjny został ustalony przez sąd rodzinny w określonej kwocie i w przypadku zmiany okoliczności mających wpływ na wysokość zasądzonych alimentów oskarżony miał prawo wystąpić do sądu o zmianę wysokości tych świadczeń. Oskarżony z tego nie korzystał w okresie przypisanego mu czynu, dlatego trudno uznawać zasadność tej argumentacji.

Sąd I instancji podkreślił również, że matka dzieci uprawnionych do alimentów podejmowała prace dorywcze, korzystała z zasiłków opieki społecznej, pomocy rodziców i w późniejszym okresie partnera, a więc należy uznać, że potrzeby dzieci były zaspokajane w wyniku zwiększonego wysiłku matki i pomocy innych osób. Sąd ten również ustalił przyczynę odmowy przyjęcia przez matkę K. K. (2) przesłanych kwot pieniężnych i trudno na tej podstawie uznawać, że okoliczność ta świadczyła o tym, że dzieci nie pozostawały w niedostatku.

Reasumując, należy uznać, że ocena materiału dowodowego zebranego w sprawie przez Sąd Rejonowy w Koninie została dokonana uwzględnieniem obowiązujących reguł, nie narusza ona granic swobodnej oceny dowodów oraz jest zgodna z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego, a zatem znajduje swoje oparcie w treści przepisu art. 7 k.p.k.

Sąd odwoławczy w oparciu o treść art. 437 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k., uznając częściową zasadność podniesionych zarzutów przez obrońcę oskarżonego, zmienił w tym zakresie wyrok, natomiast w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 ustawy o opłatach w sprawach karnych z dnia 23 czerwca 1973r. (Dz. U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 z późniejszymi zmianami.) a także § 2 pkt 3 i § 14 ust. 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w

sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 461) w zw. § 22 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 poz.1801).

SSO Karol Skocki